

ENTREVISTA A TONI FERRER, SECRETARI D'ACCIÓ SINDICAL DE LA UGT

Text: SALVADOR COT / Fotos: JOSEP MARIA CASANA

"Ningú no es podia quedar impassible"

Toni Ferrer (la Nucia, 1954) és el secretari d'Acció Sindical d'UGT des de l'any 1995. Juntament amb Fernando Puig (CCOO) i José Jiménez Aguilar (CEPYME), ha tingut un paper molt destacat en la negociació de l'acord sobre la reforma laboral.

Hi ha vegades que les estadístiques no són fredes. Durant l'any passat una gran part dels treballadors van haver d'acceptar una mitjana de gairebé tres contractes diferents per cobrir —en el millor dels casos— aquests dotze mesos. Això indiquen els 8,6 milions de contractes precaris que van signar 3,2 milions de treballadors. D'això, fins

fa ben poc, se'n deia flexibilitat laboral i era considerat per l'anterior majoria (PSOE i CiU i a satisfacció de la CEOE) un actiu per retallar les xifres astronòmiques de l'atur a l'estat espanyol. Pocs anys després, la mateixa patronal renega de la política econòmica dels socialistes ("Se acabo la cultura del pelotazo!", deia fa deu dies José María Cuevas davant Rodrigo Rato, José María Aznar i centenars d'empresaris) i ningú no vol ni sentir a parlar de la flexibilització del mercat laboral sinó, ben al contrari, d'estabilitat en l'ocupació. No es tracta d'un miracle, només és una conversió forçada per la simple percepció de les xifres macroeconòmiques. Segurament, cap empresari no voldria tenir treballadors fixos, però tots saben que els nivells de consum privat no es redreçaran mentre el mercat laboral continuï generant incertesa.

Això i que els obrers barats i sense drets produeixen béns i serveis de la qualitat més baixa. Al capdavall, diuen, ningú no pot competir amb Taiwan a les presatgeries dels "tot a 100", Patronal i sindicats han pactat estabilitat laboral a canvi d'indemnitzacions més baixes... Estabilitat al país de les empreses de treball temporal.

—Per a molta gent l'acord signat es resumeix en dues paraules: feina fixa. Sou conscients de les expectatives que ha generat aquest document en bastants milions de treballadors?

—Aquesta no és una fórmula màgica per arreglar tots els problemes estructurals de la nostra societat i la nostra economia. Només és un acord per millorar la qualitat de l'ocupació, per transformar l'actual situació de precarietat en estabilitat. No es tracta d'un acord per fomentar l'ocupació.

—Això és bastant menys del que ha venut el govern.

—Bo, però és que ací hi ha una qüestió. I és que el govern del Partit Popular, de la dreta, té l'habilitat dialèctica de substraure's de les seues responsabilitats. Els qui poden generar riquesa, els qui la poden distribuir i, per tant, els qui poden generar ocupació són aquells als qui el poble els ha donat responsabilitats per fer-ho, que són, sobretot, el govern de l'estat i els de les comunitats autònomes. D'ells i dels empresaris, que són els qui poden crear faena.

—Hi insisteixo. Aquest no ha estat el missatge que s'ha transmès.

—Intentar fer creure als tres milions i mig de parats que hi ha en aquest país que aquest és un acord

"Aquest acord no solucionarà les qüestions profundes si no hi ha manera de redefinir la política econòmica del govern i, sobretot, que els empresaris prenguen decisions d'inversió productiva."

que soluciona els seus problemes no és més que demagògia. Ni és un acord històric ni és l'acord que eliminarà els conflictes individuals i col·lectius de tot el món. Simplement possibilitarà una millora en els drets dels desocupats, dels joves, dels treballadors temporals... Però no solucionarà les qüestions profundes si no hi ha manera de redefinir la política econòmica del

govern i, sobretot, que els empresaris prenguen decisions d'inversió productiva.

—*Sigui com sigui el cas és que els sindicats heu entrat a formar part de la iconografia triomfal d'aquest govern. Si fa no fa la tesi diu: l'economia va bé i els sindicats es fotografien amb el govern i la patronal, junts o per separat.*

—Aquesta és un foto només dels agents socials. Aquesta era una premissa que exigírem i que al final s'ha aconseguit: el govern n'ha quedat al marge i, per tant, no pot apuntar-se res. El que ha de fer el govern és començar a desenvolupar mesures polítiques actives d'ocupació i ser respectuós amb la voluntat dels interlocutors socials.

—*La voluntat última d'aquest govern no sempre és fàcil d'esbrinar..*

—L'únic que se li ha de reconèixer al ministre Arenas és que ha respectat l'autonomia d'empresaris i sindicats perquè pogueren negociar. Té un valor, però quin és el resultat? La capacitat de reivindicació dels sindicats n'ix enfortida i el moviment sindical tindrà més capacitat per enfrontar-se a la mateixa política econòmica del govern en la mesura que es redueix la precarietat laboral.

—*Una precarietat que s'ha anat imposant mentre que, en molts casos, els comitès d'empresa es limitaven a defensar estrictament els interessos dels treballadors fixos.*

—Aquesta és una crítica de sectors molt importants de l'opinió pública, que opinen que els sindicats representen els treballadors fixos, industrials, de grans empreses, de l'àmbit públic i, sobretot, homes. Jo crec que a través d'aquest acord es veu l'exercici pràctic de la solidaritat. No paraules, sinó fets. Els sindicats ens hem deixat plomes en aquesta negociació per evitar que continuen desplomant els treballadors. Ningú no podia quedar-se impassible enfront d'una situació de precarietat, desocupació marginal o de treball sense drets. En aquests acords es creen les bases per superar aquesta situació, però vull dir-ho també clar; això dependrà de la capacitat organitzativa que tinga el moviment sindical. Aquests acords no són la solució ni el remei.

—*Els governs del PSOE van posar de moda el terme "flexibilitat". Ara el PP parla d'"estabilitat". Fins i tot el president de la CEOE diu que els empresaris no han estat d'acord mai amb una legislació que deixa els treballadors en precari. Què els ha moguts a canviar de criteris en tan poc temps?*

—Comence dient-te que rectificar és de savis. De tots és conegut que la patronal espanyola ha demanat sempre la més àmplia desregulació en els contractes i els acomiadaments. Què han descobert ara els em-

presaris? Doncs que la precarietat, la temporalitat, la rotació no són compatibles amb una economia que ha de competir internacionalment. Avui dia fan falta processos de formació i d'experiència que comporten un cert grau d'inserció en el lloc de treball i això és incompatible amb la precarietat que, d'altra banda, perjudica greument la qualitat de productes i serveis, a més de provocar riscos certs de sinistralitat laboral.

—*Això i el cost macroeconòmic...*

—Justament ara que el govern conservador està tan content per les xifres macroeconòmiques resulta que una de les que va malament és el consum privat i han descobert que aquesta estabilitat en l'ocupació és necessària. Molt bé, però en aquests moments hauríem de dir que era correcta aquella denúncia que el moviment sindical ha reiterat des de fa catorze anys i que es confirma que la desregulació i la precarietat no aporten res de bo ni per als treballadors ni per al conjunt de l'economia.

—*Si ho ha entès la dreta, per què no vau aconseguir de convèncer el PSOE d'això mateix?*

—El PSOE va fer la seua reforma en un moment molt dolent del cicle més baix de l'economia, en plena recessió. Va pecar d'una posició autoritària que va trencar el procés de consens que s'havia produït als anys vuitanta i que havia donat com a resultat l'Estatut dels Treballadors del 1980, la reforma del 1984 i l'Acord Econòmic i Social del 1985/86. Va ser un error clar que va ser contestat amb fermesa amb una vaga general pel conjunt del moviment sindical.

—*Marcelino Camacho ha qualificat aquest acord de regressiu i demana que se sotmeti a votació als centres de treball. Julio Anguita suggereix que respon a interessos obscurs de les direccions dels sindicats i un sector molt important de*

CCOO el rebutja. Quin preu polític hauran de pagar els sindicats per aquesta signatura?

—Jo és que pense que en aquests moments es produeix un fenomen estrany, i és que hi ha gent que té vocació de ser cada dia menys. Perquè o es falseja la realitat o s'accepta que aquest acord dóna oportunitats d'ocupació amb drets laborals i socials als joves, als treballadors a temps parcial, als minusvàlids, als parats de llarga durada i que fomenta l'ocupació estable... I el que és més important: introdueix elements de control de la contractació temporal, del frau a la llei i dels abusos empresarials.

—*Aquests mateixos sectors de l'esquerra acusen UGT i CCOO d'obeir les tesis de la patronal, que al seu parer ha aconseguit reduir els drets dels treballadors per la via més còmoda: pactant-ho amb els sindicats.*

—Qualsevol crítica que diga que hi ha retall dels

"Avui dia fan falta processos de formació i d'experiència que comporten un cert grau d'inserció en el lloc de treball i això és incompatible amb la precarietat."

drets dels treballadors no té cap realitat demostrable i ve d'aquella gent que té ulleres de fusta i pretén fer veure una realitat que no es dona en aquest procés. Aquest acord, per exemple, possibilita obrir una discussió sobre el temps de treball i els efectes que té sobre la creació de feina, cosa que era impensable fins fa molt poc. Hem de tenir en compte que en aquest país l'última circular de negociació col·lectiva de la CEOE-CEPYME diu que no s'ha de tocar el temps de treball i que les empreses han de disminuir els costos laborals. Això vol dir incrementar la jornada i, en canvi, entrarem a discutir la supressió de les hores extres i la redistribució del temps de treball.

—També s'acusa els sindicats d'haver creat la figura del treballador fix de segona categoria.

—Aquí hi ha una reflexió molt interessada. Un mercat de treballadors que sols genera un 4% de contractes fixos i un 96% de temporals és el més pervers i el més discriminatori possible. La majoria són treballadors que avui dia tenen indemnització zero, per tant aquest tipus de crítica no té cap lletat. Llevat que vinga de sectors que el que voldrien és veure els treballadors en una situació cada vegada més dolenta per fer una política de denúncia, però no d'alternatives.

—En qualsevol cas el mapa ha canviat molt. Fins ara els sindicats estaven enfrontats al PSOE i ara a IU.

—Jo no crec que estem enfrontats a Esquerra Unida. En l'àmbit sindical hi ha una tradició que la UGT vol conservar, i és que els partits d'esquerra no han de ser objectiu de confrontació per als sindicats. Ara, el que sí que pensem és que això hauria de ser una regla que l'esquerra també respectara. Et puc dir que la UGT no té cap voluntat de confrontar-se amb Esquerra Unida. Però també tenim una cosa clara: la UGT explicarà la veritat als treballadors i rebutjarà aquelles posicions falses que escampen determinats sectors del PCE en aquests moments.

—En aquests moments es produeix un fenomen estrany, i és que hi ha gent que té vocació de ser cada dia menys. Perquè o es falseja la realitat o s'accepta que aquest acord dona oportunitats d'ocupació amb drets laborals i socials als joves, als treballadors a temps parcial, als minusvàlids, als parats de llarga durada i que fomenta l'ocupació estable... I el que és més important: introdueix elements de control de la contractació temporal, del frau a la llei i dels abusos empresarials.

Doncs bé, hauria de tenir en compte que qui té capacitat de representar els interessos generals dels treballadors som els sindicats, que també ens sotmetem a un procés democràtic d'elecció. Jo li recordaria això i que no ficara la pota per on no li toca.

—El supòsit d'un decantament futur de l'actual correlació de forces dins CCOO que afavorís una majoria alineada amb les tesis majoritàries a Izquierda Unida afectaria la unitat d'acció sindical?

—Per a la UGT el concepte d'unitat d'acció té un valor estratègic. Si una organització com CCOO tinguera una altra majoria, la UGT hauria d'establir elements de treball conjunt. Però la unitat d'acció no és una qüestió de principi sinó que cal fer-la cada dia i en tots els àmbits. Si aquesta nova majoria prenguera posicions sectàries que pogueren produir-nos problemes en la nostra independència seria qüestió de revisar la situació.

—La postal no deixa de ser una paradoxa. UGT i CCOO enfrontats a IU i al costat de la patronal, el PP i el PSOE. La confusió no pot ser més gran.

—Jo només et puc dir una cosa. Lamente que una organització de l'esquerra, a la qual cal reconèixer la seua aportació a la lluita contra la dictadura i a favor de les llibertats, en aquests moments critique més les actuacions del moviment sindical que no pas la política de privatitzacions del govern, el desmantellament del sector públic, els atacs a la sanitat, la política fiscal clarament regressiva i la injusta distribució de la riquesa que està produint el govern de la dreta. Espere i confie, perquè no dubte de la seua naturalesa d'esqueres i que són aliats naturals, que això no siga més que una cosa del moment i que passe prompte.

—Julio Anguita s'ha pronunciat contra l'acord justament en nom dels treballadors.

—El coordinador general d'Izquierda Unida té un costum molt sa, que és referir-se contínuament a la Constitució.

